

גליון מס': 165 פרשת בעלעולך
י"ב סיון תשע"ט (15/6/19)

העלון יוצא לעילוי נשמת
מדיאנה נג'מה בת
חנינה לבית זדאן ע"ה,
ובעלה מקיץ
כצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית נאמן

אלול ה'תשע"ה

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 22:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

נושאי השיעור:

- א. מצות מזוזה. ב. פירוש "מזוזה" בלשון התורה. ג. זהירות בקניית המזוזה. ד. לשמור על ההלכה ואח"כ להוסיף בחסידות. ה. מקום בקיעת המזוזה. ו. לונשק המזוזה. ז. תפלה על יד המזוזה.

משרבו הרמאים אין קונים אלא מן המכירים

ג. לא לקחת מזוזה מכל אחד. בעבר לא היו רמאים וכולם היו כשרים, אבל היום ה' ירחם. פעם מצאו כתוב בעיתון חילוני: אם יש לך כתב יד יפה "קליגרפי", אתה מוזמן לכתוב טקסט עם עשרים ושתיים שורות, ותתקשר למספר מסויים. מה זה טקסט של עשרים ושתיים שורות? זו המזוזה. מישהו התקשר אליהם, ובירר על זה. הזמינו אותו לשם, והראו לו שצריך לכתוב מזוזה. אמרו לו שמזה הוא ירויח הרבה כסף, וכמובן חלק מהכסף הולך לארגון הזה. אבל כל אחד יכול לכתוב שם את המזוזה, מין וכופר איש ואשה ילד וילדה וכו', יכולים לכתוב כולם⁵. ועוד בעיה במזוזות, שאפילו תראה כתב יפה תדע שלפעמים עושים צילום. בעבר היה אפשר להכיר את הצילום כי זה היה בנייר, אבל היום עושים צילום על גבי קלף, ואתה רואה כתב כ"כ יפה ומיוחד. פעם הביאו כמה מזוזות כאלה, והמגיחים שמו לב שאותה הצורה של האותיות נשאת בדיוק, והתפלאו: איך יכול להיות דבר כזה?! והרי אפילו הסופר הכי טוב הכתב שלו לא יהיה דומה כל הזמן, כי תמיד יש שינוי קטן בזה⁶. וכאשר ראו שזה דומה בדיוק, בדקו ומצאו שהכל צילום.

יש "חסידות" שאינה שוה פרוטה אחת

ד. היום יש הרבה "חסידות" שאינה שוה פרוטה אחת. אדם קם בבוקר ולא מתחיל להתפלל עד שילמד חסידות וקבלה ויילך למקוה וכדו', וכבר עבר זמן התפלה, והוא מתפלל שחרית אחרי חצות היום. אבל לא עושים דבר כזה. בגמרא (ברכות כ"ח ע"א) רבי יוחנן אומר על מי שמתפלל מוסף אחרי שעה שביעית שנקרא "פושע". ואפילו שמן הדין יכול להתפלל בזמן הזה, שהרי כתוב "ושל מוספין כל היום", רבי יהודה אומר עד שבע שעות⁷ (שם פ"ד מ"א)⁸. אם מי שהתפלל מוסף אחר שבע שעות עוד הזמן המקורי, וא"כ הם התכוונו למזוזה בלשון הפסוק. רק שהגמרא חשבה כלשון בני אדם שמזוזה פירושו הקלף, והרי בוודאי שהשובר צריך לקבוע אותה. ולכן פירשה הכוונה למקום של המזוזה. (ועיי' בספר ה' נסי עמוד קס"ג).

4. אומרים שפעם היה מישהו שבבוקר לא נותן לאשתו והילדים לצאת מהבית, עד שכל אחד ואחת יכתוב מזוזה אחת, כי היה כתב יפה לכולם. "הוא עומד עליהם תחת העץ ויכתבו" (ע"פ בראשית י"ח ח'), שייכתבו הכל. הוא שמח שהרויח עשר מזוזות, ויכול למכור כל אחת במאה שקל, והרויח אלף שקל ביום...
5. הרמב"ם כתב שאפילו האיברים של האדם לא שוים בדיוק, כמו האורך של שתי ידים וכדו', ותמיד יש הבדל קטן, כי אי אפשר לצמצם בזה. התוספות (הולין כ"ח ע"ב ב"ד"ה לפי) כותבים שבידי האדם יכול לצמצם, אבל בידי שמים אי אפשר לצמצם. ולא שאי אפשר לצמצם במציאות, וכי הקב"ה לא יכול לצמצם ח"ו?! אלא שהוא ברא בכוונה שבעה מלייאירד בני אדם בעולם, ואף אחד לא דומה טביעת אצבע שלו לטביעת אצבע של חברו, ואפילו שכולם אותן אצבעות ואגודל וכדו', אם כל אחד יניח את הבוהן שלו על מקום מסויים, תראה שזה בוהן של ראובן זה של שמעון זה של לוי וכדו'. זה משגע להבין את זה. היום תופסים גנבים בטביעות אצבע שלהם, אבל הבעיה שבזמננו היו "חכמים" יותר מאשר שפירסמו את זה בעיתון, והגנבים למדו את זה, ומצאו עצה פשוטה לקחת כפפות, ואף אחד לא יגלה אותם. אבל אסור לגלות סודות, "יהיו לך לבדך" (משלי ה' י"ז), ואל תספרו את זה, שיחשבו אולי יש נבואה לשוטרים שלנו...
6. להלכה אם אדם לא התפלל מוסף בבוקר, ונזכר בשעה שתיים-שלוש בצרהי"מ, יכול להתפלל מוסף (ש"ע סיון רפ"ו ס"א). רק שתפלת מנחה קודמת, כי היא תזריה לעומת מוסף (עיי' שם ס"ז).

מצות מזוזה מאריכה ימים

א. ¹בן איש חי (ש"ב פרשת כי תבוא ה"א): מצות עשה לכתוב פרשת שמע, והיה אם שמוע, ולקובעם על פתח הבית, דכתיב (דברים י"א כ"א-כ"ב) "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, למען ירבו ימיכם" וגו', ומכלל הן אתה שומע לאו. מי שנהנה במצות מזוזה מאריך ימים ושנים טובות. לכן חסידים ואנשי מעשה כל כמה שנים בודקים את המזוזות שלהם. ובמיוחד לקראת פסח, כי שוטפים הרבה את הבית ולפעמים המים חודרים לתוך בית-המזוזה ועושים שמות. ויש כאלה שמניחים את המזוזה בתוך ניילון ובתוך בית-המזוזה, כדי שתהיה שמורה. אבל מן הדין אין צריך לבדוק את המזוזה רק פעם אחת בשלוש שנים וחצי, כלומר פעמיים בשבע שנים (ש"ע יו"ד סימן רצ"א ס"א).

"מזוזה" בלשון התורה

ב. המלה "מזוזה" בפסוק, אין הכוונה מזוזה שאנחנו כותבים, אלא פירושה העמודים שמצד ימין של הדלת ומצד שמאל. מה שעל הדלת נקרא משקוף, ומה שלמטה נקרא מפתח (ולפעמים קוראים לזה "המשקוף התחתון"), ומה שמשני הצדדים נקראים "מזוזות". וזו הכוונה של הפסוק "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך". אבל כתוב בפסוק "מזוזות" חסר וא"ו, ללמד שצריך רק מזוזה אחת? אלא שאם נקח את הפסוק כפשוטו, משמע שצריך לכתוב על מזוזת דלת הבית, ואי אפשר לעשות את זה. לכן אונקלוס מתרגם שונה קצת: "ותכתבינון על מזוזין ותקבעינון על סיפי ביתך ובתערך", כלומר תכתוב את הדברים האלה על המזוזות, וזה פירוש "מזוזה" במובן המאוחר כלומר הקלף, ותקבע את המזוזה הזאת על המשקופים של ביתך ובשעריך. אמנם זה לא הפשט של הפסוק, כי כתוב "וכתבתם על מזוזות", והפשט לכאורה שזה המשקוף בעצמו. אבל לא כותבים על המשקוף ממש, אלא על מזוזה וקובעים אותה על המשקוף³.

- הערת המערכת: השיעור דלהלן נמסר ע"י מרן שליט"א בבית הכנסת בין מנחה לערבית, בחודש אלול תשע"ה.
- פעם היתה אשה שחזרה בתשובה ובעלה לא חזר והיה אנטי-דתי רח"ל, והיה ויכוח ביניהם על המזוזה, היא רוצה לקבוע מזוזה בבית והוא לא רוצה. הלכו לרב שיפסוק ביניהם, והאשה טוענת שהבעל צריך לשמוע לה כי אי אפשר בלי מזוזה בבית. אמר להם הרב: בואו נעשה פשרה ביניכם, בצד אחד תקבעו מזוזה ובצד השני אל תקבעו כלום. הם הסכימו, גם הבעל וגם האשה יצאו שמחים משם... אבל היו קובעים שתי מזוזות היו עוברים בלאו של "בל תוסיף", אבל עכשיו הבעל יצא שמח וטוב לב, וכמו שנאמר "ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב" (אסתר ה' ט)...
- מובאר בגמרא (בבא מציעא ק"א ע"ב) ששאלו את רב ששת: "מזוזה על מי?" כלומר אם השובר חייב לקבוע מזוזה בבית או המשכיר? הגמרא שואלת על זה: "מזוזה חובת הדר היא!" כלומר: הרי ידוע שמי שגר בבית צריך לקבוע מזוזה. בית שאין גרים בו אנשים אין צריך מזוזה, כי היא בשביל שמירת הבית, ובית שמים אין צריך לקבוע בו מזוזה, וא"כ ודאי שעל השוכר לקבוע מזוזה. והגמרא אונה: "אלא מקום מזוזה על מי", כלומר מי חייב לעשות את המשקוף הזה, השוכר אומר למשכיר שיעשה את המשקופים והמשכיר אומר שהוא יעשה את זה. רש"י שם כותב ארבע מלים: "ואף הוא קרוי מזוזה". למה רש"י כתב את זה? כי לכאורה אפשר להבין שהגמרא מגיחה בלשון, כלומר מה ששאלו "מזוזה על מי" הכוונה מקום מזוזה, וקשה שהרי השואלים לא אמרו "מקום מזוזה" ואיך נגיה בדבריהם? לכן רש"י כתב שבאמת גם המקום נקרא "מזוזה" בלשון הפסוק, למשל "ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף" (שמות י"ב ז), וכי הכוונה לתת את הדם על המזוזה הקבועה שם וללכלך אותה?! אלא הכוונה על המזוזות כלומר המשקופים שמימין ומשמאל. ולמעשה זהו פירוש "מזוזה"

לעילוי נשמת הרב צבי חיים בן אסתר ת.נ.צ.ב.ה

עיצוב גרפי: האל"ף 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:08	20:25	21:02
19:25	20:28	20:59
19:16	20:29	21:00
19:23	20:25	20:57

להקדשות והנצחות: 052-7430552

עורכים: הרב"ג אביחי טעון, שלום דרעי, משה חזקא שליט"א | עריכה ובקורת: הרב"ג רבי אלעד עידאן שליט"א

כל הזכויות שמורות ל"ע"י מכון ארז בדיקים ש"ע"י מוסדות חכמת דומים ברכיה | לקבלת העלון: bait.neheman@gmail.com

לעילוי נשמת
יוסף חזקיהו
זצ"ל
רב מושב גבעולים

להצלחת יורם חורי,
דניאל בוכריס, יונתן
מאמו, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

לע"נ מרת הדסה אבישג
רבקה יטבה
בת הרבנית אביבה מרים
תלחט"א, בתו של מוה"ר
הגר"י בראד שליט"א

לעילוי נשמת
אסתר
איתנה בת
שרה ע"ה

לעילוי נשמת
בחייר רפאל בר כמנה
נ"ל כ"ג חשוון התשנ"ב
תיבת תואכי בת שאשה
נ"ע א"ד תשס"ו
נ.ת.צ.ב.ה.

נקרא פושע (ש"ע א"ח סי' רפ"ו סעיף א'), קל וחומר מי שהתפלל תפלת שחרית אחרי חצות שכבר עבר זמנה (עיני שם סי' פ"ט סעיף א'), שנקרא פושע'. והרי כל הברכות שלו לבטלה, ואסור לעשות את זה. צריך להתפלל בזמן. אבל יש חסידים שחושבים שבזה עושים מצוה גדולה יותר. והיום יש גם "חסידים" במרכאות, שאם יצא ספר בהוצאת "מוסד הרב קוק", הם לא מסתכלים עליו בכלל. זה שגגון, ואסור לעשות דבר כזה. והנה שני התלמודים שלנו (בבלי וירושלמי) נדפסו פעם ראשונה אצל גוי בשם דניאל במברגי, והוא שקבע את הדפים והביא פועלים מהם יהודים ומהם לא יהודים, וכי משהו לא יקרא בתלמוד עם הדפים האלה! אין דבר כזה בעולם. הרב קוק ע"ה היה צדיק וחסידיא קדישא, וככה העידו עליו הרב זוננפלד והרב חזון איש. ואותם אנשים לא קוראים בספר שנדפס במוסד על שמו! אבל הם לוקחים את ההגהות שנמצאות שם, ומדפיסים אותם מחדש בספר של הוצאה חרדית, "עמון ומואב טהרו בסיחון" (גיטין ל"ח ע"א)... אסור לעשות את זה. אדם צריך להיות ישר ואמיתי.

כל המזוזות שכתבת פסולות

ה. מה זה נוגע למזוזה? פעם היו סופרים כסילים שחושבים להתחנך והיה אחד שראה כתוב על האר"י ז"ל שצויה לסופר לכתוב לו ספר תורה, ואמר לו: אל תכתוב שמות הוי"ה, כי אתה לא יודע לכוין בהם, ואתה לא מכיר "פסיעה לבר" ומה רומזת את אות לעולמות עליונים וכו', לכן אני אכתוב את השמות. אבל אני צריך לכתוב בטבילה, אז תשאיר את שמות הוי"ה, ואני אשלים אותם. וככה היה. ואותו סופר (שקרא את הסיפור הזה) אמר: אם האר"י עשה ככה בספר תורה אני אעשה ככה במזוזה. והוא היה כותב עשר-עשרים מזוזות ומשאיר שמות הוי"ה, ואח"כ הולך לטבול במקוה, ובפעם אחת משלים את כולם. ולא יתכן שעל כל שם הוי"ה יכנס למקוה, כי המקוה רחוק ממנו ואין לו מקוה בבית. הוא היה עושה ככה, והמזוזות שלו "נמכרים ונעשים" בכל מקום, וכותבים: "מזוזות יפות של הסופר החסיד מוהר"ר פלוני". והנה פעם אחת משהו לקח ממנו מזוזות, ואחרי זמן היו לו בעיות בבית. שאל את האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה, ואמר לו שיבדוק את המזוזות בבית. בדקו את המזוזות, וראו שהכל בסדר. ומי שבדק אמר לו: לא ראיתי מזוזות יפות כהנה, "לא ראיתי כהנה בכל ארץ ישראל ליופי" (ע"פ בראשית מ"א י"ט). האדמו"ר אמר תבדקו עוד פעם, שלחו לבודק אחר ואמר שאין כלום. בפעם השלישית, אמר להם: תבדקו ותתייעצו עם רב על זה. הלכו להתייעץ עם הרב וואזנר ע"ה. הרב וואזנר הסתכל במזוזה, וראה שבכל שם הוי"ה האותיות מבריקות, איך יכול להיות דבר כזה? כי בתחילת הכתיבה הכתב יפה ואח"כ נעשה כהה קצת, ועוד פעם טובלים את הקולמוס שיהיה כתב יפה. וכאן הוא ראה שבכל שם הוי"ה הכתב מבריק. הרב שאל: מי הסופר שכתב את המזוזה הזאת? אני רוצה לתהות על קנקנו. אמרו לו: זה סופר חסידיא קדישא, כולו אומר כבוד, צדיק יסוד עולם. קראו לסופר, והרב שאל אותו: תגיד לי, איך אתה כותב את המזוזה? ענה לו: כבוד הרב, אני עושה הכל ככוונת המהדרין מן המהדרין, וכל שמות הוי"ה אני כותב בטבילה. שאל אותו: האם יש לך מקוה ליד הבית? אמר לו הסופר: המקוה נמצא רחוק מהבית שלי חצי שעה, לכן אני כותב עשר-עשרים מזוזות ומשאיר שמות הוי"ה, ואח"כ הולך למקוה

וממלא אותם. אמר לו הרב: ככה עשית?! כל מה שכתבת הכל פסול. אתה לא יודע שיש דין שלא כסדרן במזוזות ותפלין (ש"ע י"ד סימן רפ"ח סי"א)! ואם אדם שכח אות או שיש פיסוק ניכר, המזוזה נפסלה ואין מה לעשות איתה. כתוב "היו הדברים האלה" (דברים ו'), בהוייתן יהו, שצריכים להיות כסדרן. איך אתה עושה את זה?! אמר לו: עשיתי חסידות כמו הרב האר"י. אמר לו הרב: בינך ובין הרב האר"י מאה מיליון קילומטר... הוא היה עושה בספר תורה ואתה עושה במזוזות, השתגעת?! אבל לא לומדים את ההלכות ולא יודעים כלום!¹¹ לכן חשוב מאד שהמזוזה תהיה בדוקה וכשרה למהדרין, וצריך לקחת ישירות מסופר ולא מסוחר, כי הסוחרים עושים להרויח הרבה כסף ואתה לא יודע מאיפה הוא לקח את זה, אבל העיקר זה סופר ירא שמים.

תכתוב בפשטות כמו אבותינו ע"ה

ו. היום יש כאלה שלומדים את הקבלה לפני הפשט. אבל אסור ללמוד ככה, קודם כל תלמד פשט ותלמד את ההלכות, ואם תרצה תוסיף חומרא או חסידות, ובתנאי שלא תעבור על ההלכה, אין דבר כזה. כתוב "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" (תהלים ל"ב ט), המלה "סוס" ראשי תיבות סודי סודות, שידוע את כל הכוונות שבעולם, אבל "כפרד" ראשי תיבות פשט רמז דרש, "אין הבין" כל תביא לו פשט חומש ברש"י, הוא לא מבין כלום. אם תשאל אותו: מה אומר רש"י? מנין לרש"י הדבר הזה? הוא יגיד לך סתם רש"י כתב את זה!¹² אדם שלומד בלי דעת ואומר "אני מקובל", הוא לא לומד ולא יודע כלום. בימינו יש הרבה "מקובלים" שלא יודעים כלום, ומדמים עצמם לרבי נחמן מברסלב ולאר"י, וגם אומרים "אני גלגול של פלוני". אבל לא גלגול ולא בלבול, ואין להם דעת בכלל. צריך ללמוד את ההלכה, ואם למדת קבלה תשאיר אותה בכיס שלך, ואל תפרסם את זה לכלום!¹³ אבל היום יש כאלה עושים רעש מזה, ואומרים "אני עשיתי פסיעה לבר", כלומר שעשה ה"א ראשונה של שם הוי"ה כמו שיש לה רגל קדימה, וגם חילק את האותיות קו לכאן וקו לכאן. אבל קודם כל תלמד את ההלכות ותעשה פסיעה לך, ואם למדת את זה ואתה מבין את הסוד, אין הכי נמי. הרב שמואל דוד הכהן מונק ז"ל (ש"ת פאת שדך ח"א סי' קכ"ח) כותב שמי שאינו מבין בקבלה שלא יעשה פסיעה לבר, וגם הרב קול יעקב (ש"ע רע"ז אות ה) שכתב שיכולים לעשות פסיעה לבר, זה רק למי שמבין בזה (עיני בקול יעקב שם), ומי שלא מבין שיכתוב בפשטות כמו שכתבו אבות אבותינו, וכמו שכתבו הרמב"ם הרי"ף הרא"ש ומרן, שלא ידעו את כל החכמות האלה. תכתוב פשט בלבד.

המקום הנכון לקביעת המזוזה

- איפה קובעים את המזוזה? בסוף שליש העליון (מלמעלה למטה) בגובה של הדלת, ותמזוד את זה. בדרך כלל אורך דלת רגילה בישראל זה 1.95 מטר (הרבה פעמים ראיתי ככה), וכאשר תחלק לשלוש זה יוצא 65 ס"מ. כמנין "מזוזה"
- פעם הרב עובדיה ע"ה סיפר ששאלו כותב תפלין ומזוזות: מה אתה אומר לפני כתיבת השם? אמר להם: מה יש לי להגיד? כלום. התפלאתי: אתה לא אומר כלום?! אמר להם: אני מתחיל לכתוב ואומר "לשם קדושת מזוזה" או "לשם קדושת תפלין", והכל זורם... אמרו לו: זה פסול, צריך לומר "אני כותב לשם קדושת ה'" (ש"ע א"ח סימן ל"ב ט"ו), ואם חשב ולא אמר בפה, זו מחלוקת אם מועילה מחשבה או לא (עיני בחבורת אור תורה כסלו תשנ"ד סימן י"ט אות א), ואתה לא חשבת ולא אמרת ולא דיברת בכלל. אבל הסופר הזה לא יודע כלום, והוא כבר הפיץ אלפי מזוזות ותפלין כאלה. אדם שאינו יודע הלכות אינו שווה כלום.
- פעם היה הגאון רבי מנשה מאלייא (דודו הרש"ש) י"ל בגיל חמש, ללמוד חומש ברש"י (האשכנזים למדו רש"י בגיל קטן מאד). ובפסוק "ותתן גם לאישה עמה ויאכל" (בראשית ג'), רש"י כותב: למה נתנה לאישה לאכול מעץ הדעת? שלא תמות היא וישא אחרת. שאל את הרב: מה גילה לרש"י את הדבר הזה? אולי היא נתנה לו כי ראתה שהעץ הזה כ"כ טעים (יש אומרים שזה נענבי ויש אומרים שזה תאנים וכו'. ברכות מ"א). והרי כתוב בפסוק "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל, ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל" (שם), ולכן נתנה לבעלה שיברך בורא פרי העץ ויאכל לבריא. אמנם הם אוכלים מאכל אסור, אבל הרב"ד (פ"א מהלכות ברכות ה"ט) סובר שמברכים גם על זה... ומי אמר לרש"י שכוונתה לרעה, שלא תמות היא וישא אחרת?! אמר לו הרב: אסור להקשות על רש"י, כי הוא כותב הכל ברוח הקודש, והוא ידע את הכוונה של חוה אמנו בזה. ענה לו הילד: אני חושב שהיתה לרש"י סיבה אחרת לפרש את זה. הוקשה לו מה שכתוב "עמה", למה צריך לאכול ביחד? שתאכל היא ותברך על העץ ועל פרי העץ, ואח"כ תתן גם לאישה שיאכל מזה. אלא "עמה", משמע שהיא מפחדת שתמות והוא ישא אחרת, ולכן רצתה לאכול אותו ביחד, "תמות נפשי עם פלשתים" (שופטים ט"ז ל) או שנמות ביחד או שנחיה ביחד (ראה בספר תולדות הגר"א עמ' רכ"ח). ככה צריכים ללמוד רש"י.
- כתוב במשלי "יהיה לך לבדך ואין לזרים איתך" (ה' י"ז), המלים "יהי לך לבדך" עולים כמנין "קבלה", וראשי תיבות בגימטריא "סוד". אם אתה יודע משהו בחכמת הסוד, "יהיו לך לבדך", תכניס אותו בכיס, "ואין לזרים איתך", אל תעשה רעש מזה. למה לבלבל את האנשים בזה?! ואח"כ יבוא אחד שלא מבין כלום, ויאמר "שמעתי מהמקובל שאמר כך וכך", והוא לא מבין את זה.

- הרבה לא מבינים מה זה "פושע", וחושבים הכוונה שעושה פשע ומרד. אמנם הגמרא (יומא ל"ו ע"ב) אומרת "חטאנו עוינו פשענו", חטאנו זה חטא בשוגג, עוינו זה עוון במזיד, ופשע זה מרד וחמור יותר, וכמו שנאמר "מלך מואב פשע ב" (מלכים ב' ג' ז), שמרד בי. אבל זה רק בלשון התנ"ך, ואילו בלשון חכמים "פושע" זה פירוש אחר לגמרי, והכוונה רשלן ועצלן. וכמו שאמר בגמרא (ביצה ט"ו ע"ב) לגבי עירוב תבשילין, שלמאן דאמר כדי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום טוב, למה צריכים לעשות מערב יום טוב ולא ביום טוב? והגמרא עונה: אין הכי נמי, גזירה שמא יפשע. מה הכוונה? שמא יתרשל. (ועיני בספר אסף המזכיר ערך פשיעה).
- מישהו סיפר לי על אחד כזה בכלל בתל אביב, שאם באים להראות לו מה שכתב הריטב"א, הוא מבקש שייקראו לו והוא ישמע בלי לנגוע בספר בידים. למה? וכי הריטב"א לא טוב בעיניו?! אלא בגלל שזה "מוסד הרב קוק", ולדעתו הרב קוק לא בסדר...
- מאיפה למדו את השגגות הזה? כי היה סיפור דומה (אבל שונה לגמרי) על החזון איש (פאר הדור ח"ג עמ' ל"ז), שפעם משהו אמר לו שבנייתו הודיעו כך וכך, ואמר לו: תקרא לי מה כתוב שם (זה היה בזמן השואה והיה מעניין לשמוע כל דבר שמתפרסם בעיתון). אמר לו: כבודו יקח את העיתון ויקרא בזה. אמר לו החזון איש: אני לא יכול לקחת את העיתון הזה, אמנם אני יכול לקרוא את החדשות שם, אבל אסור לי להחזיר לך אותו, כי כתוב שם דברים לא בסדר ואני עובר בלאו של "לפני עור" (אמנם בזמנו היה קצת דרך ארץ ולא היו דברים בניינים כמו היום ר"ל, אבל זה היה עיתון חילוני, איני יודע אם זה עיתון דבר או הארץ או גיהנם...). ואותו טפש למד מזה שלא לקחת ספר של מוסד הרב קוק.
- אני ראיתי את הסיפור הזה בשני נוסחאות, וזה לפי נוסחא אחת. השבוע ראיתי נוסחא שניה, שמיד כשבאו לרב וואזנר ביקש לדעת מי הסופר.

ספרי תורה | תפילין | מזוזות | מגילות ועוד 053-6652663

תנתן הנחה לבאים דרך העלון

תשמישי קדושה

והוא הניח ידו על המזוזה ונישק אותה. שאלו אותו: מה הדבר הזה? אמר להם: בנוהג שבעולם המלך יושב בארמון ועבדיו שומרים אותו מבחוץ, אבל אצלנו זה להיפך, אנחנו יושבים בפנים והמלך הגדול שומר עלינו מבחוץ. התפלאו: הוא שומר עלינו?! זה מפליא ומיוחד. וגם הם התגיירו וחזרו בתשובה. מאז הקיסר לא שלח אליו חיילים יותר, ואמר: כל מי שאני שולח לו החזיר בתשובה, וכי אני מביא לו "קליינטים"?! לא אשלח לו יותר! ובדקתי וראיתי שהגר"א (י"ד סי' רפ"ה סק"ה) כבר הביא את המקור הזה, וכתב: **מכאן לומדים שמנשקים את המזוזה.**

בדיוק. **לכן תקבע את המזוזה באופן שתחתית המזוזה תסתים בגובה 65 ס"מ בדיוק** (מלמעלה). אם אדם קבע אותה למעלה מדי, פחות מטפח למשקוף, או אם קבע אותה למטה מדי, זה לא בסדר. צריך לקבוע אותה בדיוק. פעם ראיתי אצל מקובל אחד שהמזוזה מונחת בשליש האמצעי, אמרתי לו: מה זה? אמר לי: זה בסדר, כי הדלת גבוהה ואם המזוזה תהיה בסוף השליש העליון לא יגיעו לשם, ואיך ינשקו את המזוזה?! אבל לא עושים ככה. בכל דבר צריך ללמוד את ההלכה, וזה אדם מקובל שבודק במזוזות וכדו', אבל העיקר חסר. צריך ללמוד את ההלכה. **אם המזוזה תהיה במקום גבוה, אין בעיה בזה, ולא חייבים לנשק אותה.**

להניח את היד על המזוזה ולהתפלל

המנהג לנשק את המזוזה

ט. פעם בילדותי ראיתי בסיפור הרש"ש (ח"א דף מ"ט ע"ב) שכתב **להניח את אצבע האמה שלו על המזוזה**, כי "אמה" זה בגימטריא שם הוי"ה במילוי ע"ב (אחרי שתוריד עשרים ושש שזה השם העיקרי), ולכן צריך לשים את "האמה" על המזוזה. ואולי יש כוונה אחרת בזה. **אבל היום אני מניח את כל היד**, וכמו שעושים כולם. **אבא ע"ה** בבוקר כשהיה יוצא מהבית מעוטר בטלית ובתפלין, **מניח את ידו על המזוזה רבע שעה**. ויש נוסח ארוך שאומרים: "ה' שומרי ה' מצילי מעתה ועד עולם, שיר למעלות אשא עיני אל ההרים". זה כתוב בסיפורים של פעם, כמו "תפלת החדש" של ליוורנו. וגם בשנים האחרונות אבא היה עושה את זה, ומניח את היד אולי חצי דקה ויוצא מהבית. בדורות שלא ידעו לקרוא ולהתפלל, התפלה של אמותינו היתה פשוטה מאד, הן היו עושות נטילת ידים כדת וכדין, מניחות את היד על המזוזה, ומתפללות לקב"ה: שמור נא על בעלי, שמור על הילדים, שמור עלינו, תתן לנו פרנסה טובה. **הרב קאפח ע"ה** כתב שהתפלה הזאת כתפלת אמותינו בזמן משה רבנו, כי הרמב"ם (פ"א מהלכות תפלה ה"ב) כותב שכל אחד ואחד התפלל כפי כחו. התפלה היתה לפי כוחם ולפי הנוסח וצחות הלשון שלהם. והקב"ה מקבל תפלתם. ברוך ה' לעולם, אמן ואמן.

ח. אבל מה שמנשקים את המזוזה, **כתוב בגמרא** (עבודה זרה י"א ע"א) **שאונקלוס** שהיה בן אחותו של טיטוס ויש נוסחאות שהיה ממשפחת אדריאנוס) התגייר¹⁴, והקיסר שלח חיילים אחריו לדבר איתו, ולהחזיר אותו בשאלה. בפעם הראשונה, אונקלוס דיבר איתם ושיכנע אותם, וגם הם התגיירו ולא חזרו אליו יותר. הקיסר שלח חיילים פעם נוספת לשכנע אותו, אבל גם הם התגיירו וחזרו בתשובה, ולא עזר כלום¹⁵. בפעם השלישית, אמר להם הקיסר: אל תדברו אתו כלום, תגידו לו "הקיסר קורא לך", זה הכל. החיילים באו אליו לבית, ואמרו לו: באנו מטעם הקיסר שתבוא איתנו. הסכים. **הם יצאו איתו מהבית**.

16. פעם **הרב פינחס הירשפרונג** שאל את הרב **רפופטא**: מה המקור שמנשקים את המזוזה? (וחכם אחד סיפר לי עליו שהוא בקי בכל הש"ס), ואמר לי שענה לו על המקום, והתפלל על זה. אמרתי לו: זה לא בעבודה זרה י"א? אמר לי: כן, זה המקור לזה. ואח"כ ראיתי שהגר"א כבר כתב את זה.

14. בזמנו עוד לא היה חק נגד הגיור, ומי שראה דברי תורה אמיתיים יכול לבוא ולהתגייר.
 15. היום הרבה פעמים שולחים אנשים לעשות כתבה בעיתונים שלהם נגד החוזרים בתשובה. אחד סופר בחדש בשם קובי לוי, היה עובד ב"דיעות", ואמרו לו: אנחנו רוצים להכיר את החוזרים בתשובה, תלך ל"ערכים" ותשמע מה מדברים שם, ותעשה לנו כתבה גדולה עם שלושת אלפים מלים. הלך לשם, שמע הרצאה ראשונה שניה ושלישית, והשתכנע. הוא ראה שזה לא סתם "שטיפת מוח", אלא דברים של טעם. אחרי כמה ימים התקשרה אליו המזכירה של העיתון, ושאלה אותו: איפה אתה? אמר לה: אני עדיין שומע את ההרצאות שלהם, לאט לאט. אמרה לו: אני מפחדת שתחזור בתשובה, אמר לה: אני לא חוזר בתשובה, הכל בסדר. אחרי שבוע לא חזר יותר. שאלו אותו: מה איתך? אמר להם: חזרתי בתשובה. הצטערו הרבה, ואמרו לו: אוי ואבוי, למה שלחנו אותך?! לא חבל עליך?!... הוא חיכה שנה שנתיים ושלוש וכתב כמה ספרים, ויש לו סגנון מיוחד. היום הוא נלחם בכל עז במכשירים הטמאים של היום, האיפון והדברים האלה.

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

*שאלה אפרנה בהעלאתך
 ישורון הקונא הד"יקן הגבונן כמה אילול אקדיאה החניצ'ג
 על החק, והנה כאשר הגיע אל קדיא הגורה נכבה
 החשאל בהיג הכנסה חיד לו בנו הקטן אהביא נג דואק
 וחוכה חפסונו נשפר השלוה הנג על גבי הקאל.
 מה דין ספר הגורה
 והאס חתג אקאל אה השלוה החק?*

למחמירים: מעקף ייחודי ללא חשש מור

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576
 הפותרים נכונה יכנסו להגרלה על מנורת 'אור לשבת' המקורית

הזוכה בפתרון החידה:

דביר אסולין

אסור לתת בשבת פירות מלולכלים בתוך כלי מלא מים כדי שהלכלוך יצוף או ישקע במים. ויש בזה איסור תורה כדין בורר בכלי (שלחן ערוך ש"ט ח' וביה"ל שם). ומ"ס מותר אף לכתחילה לשטוף פירות תחת זרם מים וכן פסק בהלכות עולם (ח"ד עמ" פ"ה), ועיין במנוחת אהבה (פרק ד' סעיף כ').

תשובה לשאלת נשא

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | בטיחותי במיוחד לילדים

8510*

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

או בתמונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 121

למען הספר

אבא וצ"ל מספר ספור על יהודי אחד בתנ"ך "מאיר שרף" (שרף פרישו הנכבד), מה הוא היה עושה? כל יום הולך להתפלל בזמן וקורא "חק לישראל", חוזר הביתה ולומד עם הילדים והנכדים שלו, ואחר כך בשעה אחת עשרה וחצי הולך ופותח את החנות שלו ומוכר בד וכדומה, בשעה ששקלים

עומדים לסגור את החניות שלהם. אמרו לו: "תבוא בשעה שמונה - תשע בבקר", אמר להם: **"השנה ארצה, ומה שהקדוש ברוך הוא כתב לי בראש השנה, יגיע לי עד סוף השנה"**. צחקו עליו: "יש לנו אחד שפותח חניותו בשעה ששקלים סוגרים את החניות". פעם אחת הוא עשה כהרגלו ופתח חנותו בשעה ששתיים עשרה, וככלם הלכו הביתה

לשתיים פאו חבריו לחניות, והוא עודנו שם. התפללו: "איך החנות שלך התרוקנה?" אמר להם: "פאו אנשי צבא ושלמו לי על כל החנות כלה, אז בזמן שאתם מקבלים קמעא קמעא בכל יום, אני קבלתי הפל ביום אחד, ועכשיו אני יכול לנוח בבית כפמה חדשים, כי יש לי מנוחה ואני רגוע בלי שום בעיה". (גליון 86 הערה 24).

חיזה

מזוזה על מזוזה בתחילת מזוזה

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

פתרונות מאילון קודם:

מתרון החידה:

נופל זה שמחה.

רבי שמחה צדיקנין בא ללמד בתוס, ובקץ כשריה מלמד עם סטנדר היה מתעקף מרוב החום ששרר שם, שלא היה גליל אלו.

הווכח: מאור אהרונב - בני ברק

מתרון מה התמונה:

רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א בכתיבתו את בספר תורה.

הווכח: יצחק כלף - בני ברק

הלכה נאמנה

מי שהניח תפילין ובאמצע התפילה הכריז לצאת לשרותים, במגמרא (סוכה דף מ"ו עמוד א') כתוב שפאשר חוזר להניח את התפילין צריך לברך, וכך פסק מרן השלחן ערוך (סימן כ"ה סעיף י"ב), אמנם המגן אברהם (ס"ב ס"ק) מצדד שדוקא בזמנם שבית הפסא היה רחוק מחוץ לעיר, לכן עד שילך ויחזור, יסיח דעתו. ואלו בזמננו שבית הפסא קרוב בכל מקום, אפטר לחלץ תפילין ולהקניס ואחר כך לחזור ולהניח בלי ברכה, והבן איש חי (שנה א' פרשת וירא אות י"ג) כתב שליברך בלי שם ומלכות אלא הרהר בלב. אבל מרן הרב עובדיה זצ"ל (ש"ת יביע אומר חלק ח' סוף סימן ב' בהערה, הליכות עולם חלק א' עמוד כ') כתב בזה, והביא שם פמה אחרונים, רבי עקיבא איגר ואחרים, שחולקים על המגן אברהם

בזה, ושעל הסבא שפעם בית הפסא היה רחוק, יש להעיר, כי מצאנו בירושלמי (יומא פרק ג' הלכה ב') שגם בית הפסא קרוב נחשב כרחוק, ולכן צריכים לברך. אמנם העולם עדין נוהגים על פי המגן אברהם וכן איש חי שלא לברך, ואדם שגמר עמידה והצדך ללכת לשרותים, מוריד את התפילין וחוזר ומניח בלי ברכה, אבל לפי הרב צריך לברך. ויש עוד נפקא מנה בזה [עוד מחלקת בדיון שיצאת ממחלקת זו], פאשר חוזר ומניח תפילין ושומע באמצע שמניח, קדיש או קדשה, אם הוא מברך על התפילין פדעת הרב עובדיה: לא יענה על זה, שהרי זה כמו שמניח מחדש ובהנחת תפילין של רש"י לא מפסיקים לכלום (אבל בתפילין של רבנו תם אפטר לענות כי לא מברכים עליהם). אבל אם נוהג כמו מגן אברהם וכן איש חי ואחרים שלא לברך, אפטר לענות על קדיש וקדשה. (גליון 150 אות י"ג).

ידע ידע

א. **בפרשת השבוע** יש פסוק מיוחד שנוכר בו "בני ישראל" חמש פעמים: **"ואתנה את הלוי נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל, לעבד את עבדת בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל, ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשט בני ישראל אל הקדש"** (במדבר פרק ח' פסוק י"ט), זה לכאורה כפול ומכפול יותר מדי, הרי אפטר לומר "ואתנה את הלוי נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל, לעבד את עבודתם באהל מועד ולכפר עליהם, ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשטם אל הקדש", ואם כן למה כתב חמש פעמים "בני ישראל"? **רש"י אומר שזה להראות חפתם של ישראל, ולכן כפל שמותיהם חמש פעמים פנגד חמשה חמשי תורה, אבל יש כאן שאילה: למה דוקא במקום הזה בא להראות חפתם? אלא משום שפאן הוא אומר "ואקח את הלוי תחת כל בכור בבני ישראל" (שם פרק י"ח), פלומר אני בכיכול מחליף את בני ישראל ולקוח במקומם את הלוי, ואם כן בני ישראל יגידו שהקדוש ברוך הוא מואס בהם חלילה ועוב אוהם, לכן הקדוש ברוך הוא אומר פאן: אני לא עוזב אתכם, כי אני מזכיר אתכם חמש פעמים מתוך חפה. ויש טעם אחר מאד יפה, וזה רמז ופלא להלכה פסוקה שעולים לספר תורה [בשבת] כהן לוי וחמשה ישראלים, ובפסוק הזה נרמזו כלם: "ואתנה את הלוי נתנים לאהרן ולבניו" זה לוי וכהן, ואחר כך חמש פעמים "בני ישראל" זה חמשה ישראלים, אבל למה הפסוק הקדים את הלוי לפני אהרן ובניו הכהנים? אלא בא לומר לה שבמקרה שאין לוי בבית הפנסת אז הכהן עולה פעמים (מסכת גיטין דף י"ט עמוד ב', שלחן ערוך אורח חיים סימן**

בשורה טובה לשוחרי התורה

מכון "ארח צדיקים" שעי" מוסדות "הכמת רחמים" יוצא במבצע ענק לזכות את הרבים שילמדו בספרי מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל ושאר ספרי המכון.

ניתן לרכוש את הספרים במחיר מוחל ולהקדישם להצלחה או לעילוי נשמת, ואנו נחלקם לשיבות, כוללים ובתי מדרש שילמדו בהם.

בכלל ספרי המכון:
"ש"ת שמחת כהן" על ד' חלקי השלחן ערוך, גרש כרמל" על הלכות גיטין, "פרחי כהונה" על הש"ס, "תורת רחמים" על התורה, ספר "זיודע יצחק" על התורה למרן רבי יצחק טייב רב"ד תוניסיה, ספרי מרן רבי שלום הכהן זצ"ל אביו של עמוד ההוראה מרן רבי משה כלפון הכהן, ועוד.

הדרך הטובה לעשות נחת רוח לקרובי משפחתכם
לפרטים והזמנות: 08-6727523 | 0504174471
(בבקר משעה 1:30-8:30 ובערב משעה 22:00-20:30)
שיבות וכוללים שאין להם את ספרי המכון ומעוניינים לקבלם יפנו גם למס' הנ"ל.

